

*До разової спеціалізованої вченої
ради у Національній академії
внутрішніх справ*

ВІДГУК

**офіційного опонента - доктора юридичних наук, професора
Грохольського Володимира Людвіговича на дисертацію Веклича Євгена
Григоровича на тему «Адміністративно-правові засади організації
діяльності Ситуаційних центрів Національної поліції України»,
представлену до захисту у разову спеціалізовану вчену раду
Національної академії внутрішніх справ на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»**

Ступінь актуальності обраної теми

У сучасних умовах воєнного стану та зростання рівня складності викликів у сфері національної безпеки України постала об'єктивна потреба у підвищенні ефективності державного управління у сфері охорони публічного порядку та протидії злочинності. Одним із ключових інституційних елементів, що виконує важливу роль у цьому процесі, є Ситуаційні центри Національної поліції України (далі – СЦ НПУ), які функціонують як організаційно-аналітичні підрозділи, уповноважені здійснювати оперативний моніторинг, обробку інформації та аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень в органах, службах і підрозділах НПУ.

Актуальність теми дисертаційного дослідження не викликає сумнівів і зумовлена цілою низкою важливих чинників. Передусім, слід зазначити недостатній рівень нормативного врегулювання статусу СЦ НПУ, які не мають чіткого визначення у чинному законодавстві, а їхня діяльність здебільшого регламентується відомчими нормативними актами, що не відповідає обсягу та значущості покладених на них функцій.

Крім того, відсутній уніфікований адміністративно-правовий механізм організації діяльності СЦ НПУ, зокрема в умовах дії правових режимів надзвичайного або воєнного стану, за яких значення оперативного аналізу та інформаційно-аналітичного супроводу управлінських рішень суттєво зростає.

Важливо також зазначити, що є наявність певного розриву між законодавчо закріпленими засадами функціонування СЦ НПУ та практичними умовами їх діяльності, що виявляється у недостатньому нормативному забезпеченні обробки великих масивів даних, впровадженні цифрових технологій, координації міжвідомчої взаємодії та реалізації ризик-орієнтованого управління.

У цьому контексті також привертає увагу розбалансованість взаємодії СЦ НПУ з іншими органами безпеки й оборони держави, що обмежує ефективність реагування на сучасні виклики національній безпеці.

Слід також зазначити, що попри зростання ролі ситуаційних центрів у діяльності НПУ, й досі відсутнє цілісне концептуальне бачення моделі їх правового регулювання, меж повноважень, форм взаємодії та алгоритмів функціонування в умовах кризових ситуацій, зокрема воєнного стану.

Розв'язання зазначеної проблеми потребує: уточнення правової природи СЦ НПУ як суб'єкта публічного адміністрування; всебічного аналізу чинного нормативно-правового забезпечення їх діяльності; формулювання науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання функціонування СЦ НПУ з урахуванням умов воєнного стану, сучасних загроз, міжнародного досвіду та новітніх технологічних рішень.

Зважаючи на викладене та інші обставини, обґрунтованість вибору теми дисертаційного дослідження Векличем Євгеном Григоровичем не викликає сумнівів як у науково-теоретичному, так і у практичному аспектах.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій Є. Г. Веклича відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Робота ґрунтується на положеннях Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019; Комплексного стратегічного плану

реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 р. № 237/2023; Основних наукових напрямів та найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук на 2019-2023 рр., затверджених Постановою президії Національної академії наук України від 30 січня 2019 р. № 30; Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки, затвердженої наказом МВС України від 11 червня 2020 р. № 454.

Основні наукові результати дисертації викладені у шести наукових публікаціях, серед яких чотири статті – у виданнях, що включені МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, а також у двох тезах, що опубліковані у збірниках матеріалів науково-практичної конференції та науково-практичного семінару. Вони відображають наукову новизну обраної Є. Г. Векличем теми.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Дисертація за характером і змістом розглянутих питань є одним із перших в Україні монографічних досліджень, в якому визначено адміністративно-правові засади організації діяльності СЦ НПУ, з урахуванням особливостей правового регулювання, поліцейської практики та умов воєнного стану. Сукупність висновків і рекомендацій, що містяться в роботі, мають важливе значення для забезпечення максимальної оперативності й результативності діяльності в правоохоронній сфері. Автором сформульовано нові наукові положення спрямовані на розв'язання завдань, що мають вагоме значення для подальшого розвитку теорії права та удосконалення практики управління в органах НПУ.

Слід зазначити, що в роботі міститься низка висновків і пропозицій, які отримані вперше і мають достатній ступінь наукової новизни, зокрема:

– визначено адміністративно-правовий статус СЦ НПУ як систему нормативно закріплених цільових, організаційних та компетенційних елементів, спрямованих на реалізацію поліцейських повноважень щодо охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку шляхом збирання, аналізу та узагальнення інформації про кримінальні, адміністративні правопорушення, терористичні акти та інші події, а також забезпечення управління силами і засобами поліції в разі ускладнення оперативної обстановки, виникнення надзвичайних ситуацій або воєнного стану;

– обґрунтована необхідність правового закріплення функції оперативного реагування у Положенні про Ситуаційний центр Національної поліції України (2016 р.) як однієї з цілей діяльності СЦ НПУ, спрямованої на підвищення ефективності діяльності поліції в умовах жорсткого дефіциту часу та ресурсів, збройних ризиків, з метою реагування на надзвичайні події та прийняття невідкладних управлінських рішень у тому числі й в умовах воєнного стану ;

– запропонований системно-функціональний підхід до практичної реалізації форм та методів діяльності СЦ НПУ при особливих правових режимах (надзвичайний, воєнний) – аналітичний моніторинг оперативної обстановки з прогнозуванням, збиранням, узагальненням та аналізом отриманої інформації, з подальшим плануванням та забезпеченням діяльності керівництва НПУ, органів і служб НПУ, державних органів сектору безпеки і оборони України;

– розроблений алгоритм діяльності СЦ НПУ за умов правового режиму воєнного стану: оперативна обстановка (доба, місяць, квартал, півроку, рік) – аналітичне супроводження оперативної обстановки – аналіз ризиків – оперативний аналіз – аналіз наслідків – прийняття управлінських рішень. Автором запропоновано доповнити розділ II «Режим та форми діяльності СЦ

поліції» Положенням про Ситуаційний центр Національної поліції України (наказ Національної поліції України від 30.06.2016 р. № 545) алгоритмом діяльності СЦ в умовах правового режиму воєнного стану;

– науково доведено доцільність упровадження та реалізацію безпекової ініціативи у проєкті запропонованої національної концепції «Безпечна громада», на основі якого окреслені перспективні шляхи розвитку СЦ НПУ, зокрема упровадження можливостей кримінального аналізу з використанням аналітичних технологій («штучний інтелект»; OSINT, One Login, FACE Recognition, Internet of Things Technologies, VideoAnalytics та ін.) як потужного інструменту збору, аналізу та використання відкритої інформації з різних джерел.

Заслуговують на увагу й концептуальні положення щодо розуміння складових адміністративно-правового статусу СЦ НПУ: цільовий блок (мета та принципи діяльності СЦ НПУ; завдання, функції); організаційний блок (організаційна структура центру; розподіл повноважень; реалізація цільових елементів в поточному (плановому) та надзвичайному (позаплановому) режимах; внутрішня та зовнішня взаємодія); компетенційний блок (права та обов'язки центру, працівників); змісту компетенційного блоку СЦ НПУ.

У роботі критично проаналізовано нормативно-правове забезпечення організації діяльності СЦ НПУ, яке в основному носить відомчий, підзаконний характер, що є однією з характерних відмінностей механізму адміністративно-правового регулювання; науково обґрунтовано наділення регіональних СЦ НПУ завданнями кримінального моніторингу регіонів країни, який включатиме збір, обробку, моделювання та прогнозування криміногенної ситуації, що дозволить підвищити ефективність управлінської діяльності, удосконалити інформаційно-аналітичне забезпечення, організувати діяльність територіальних підрозділів НПУ, більш ефективно використовувати поліцейський персонал із можливим залученням інших інституцій сектору безпеки і оборони, громадськості; окреслені напрями

правового забезпечення співпраці СЦ НПУ з іншими органами та підрозділами поліції, суб'єктами публічної адміністрації.

Результати дисертаційного дослідження опубліковані у фахових виданнях України, а також представлені у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях. Публікації повністю відповідають предмету дослідження і вирішують завдання, що були поставлені в дисертації.

Викладене дає підстави говорити про те, що наукове дослідження Веклича Євгена Григоровича виконане на достатньому науково-методичному та методологічному рівнях.

Результати і положення дисертації, які виносяться на захист, відповідають вимогам щодо здобуття наукового ступеня доктора філософії, є обґрунтованими та логічними, мають високий ступінь наукової новизни, теоретичне та практичне значення.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість наукових положень роботи та достовірність одержаних результатів підтверджена теоретичною та методологічною обґрунтованістю проведеного дослідження, критичним аналізом та узагальненням значної кількості нормативно-правової бази, праць вітчизняних та зарубіжних вчених.

Емпіричну базу дослідження становлять публікації у періодичних виданнях, довідкова література, звіти, статистичні матеріали, власний практичний досвід та результати анкетування 234 респондентів.

Загалом же у дослідженні використано 265 джерел, які й дозволили достатньо дослідити проблематику адміністративно-правових засад організації діяльності Ситуаційних центрів Національної поліції України.

Належна ступінь обґрунтованості і достовірності одержаних наукових результатів забезпечується й тим, що вони ґрунтуються на достатній методологічній основі, яка включає цілу систему різноманітних

загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання. Комплексне застосування методів пізнання уможливило дисертанту сформулювати обґрунтовані наукові положення, висновки та рекомендації, які є достовірними, мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення. Їх наукова обґрунтованість та достовірність підтверджені апробацією на численних міжнародних науково-практичних конференціях. Комплексний підхід до використання методів дослідження дозволив усебічно висвітлити адміністративно-правові засади організації діяльності СЦ НПУ.

Вище викладене дає підстави стверджувати, що сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації мають достатню міру самостійності, обґрунтованості й достовірності.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Використання методологічного підходу забезпечило обґрунтованість та достовірність результатів наукового пошуку. Методологічну основу дослідження складають загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, застосування яких визначається метою та завданнями наукового пошуку, об'єктом та предметом дослідження, зокрема:

історико-правовий метод допоміг розкрити генезис становлення та розвитку СЦ НПУ;

логіко-семантичний та догматичний методи використано для дослідження теоретичних і нормативно-правових положень організації діяльності, адміністративно-правового статусу СЦ НПУ;

системний – для визначення механізму адміністративно-правового забезпечення діяльності СЦ НПУ;

структурно-функціональний – для розгляду особливостей організаційно-правової діяльності СЦ НПУ, у тому числі при особливих правових режимах;

контент-аналізу – дозволив виокремити права та обов'язки СЦ НПУ, а *класифікації* – здійснити їх систематизацію;

моделювання – при розробленні шляхів взаємодії СЦ НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації;

порівняльно-правовий – задля узагальнення іноземного досвіду функціонування СЦ та формулюванні пропозицій щодо його використання у практиці діяльності НПУ;

формально-логічний метод виступив універсальним способом формування аргументів, висновків та пропозицій з удосконалення законодавчої регламентації діяльності СЦ НПУ;

статистичний – з метою аналізу та узагальнення емпіричної інформації, яка стосується теми дослідження;

прогностичний метод окреслив перспективи діяльності СЦ НПУ за допомогою адміністративно-правових засобів, у тому числі й в умовах воєнного стану.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані у:

– *науково-дослідній роботі* – при подальшому вирішенні проблемних питань, пов'язаних з дослідженням організації діяльності органів і підрозділів НПУ;

– *практичній діяльності НПУ* – для розроблення й удосконалення відомчих (міжвідомчих) нормативно-правових актів щодо збирання, аналізу та узагальнення інформації про кримінальні, адміністративні правопорушення, терористичні акти та інші події, а також організацію забезпечення управління силами і засобами поліції в разі ускладнення оперативної обстановки, виникнення надзвичайних ситуацій або воєнного стану, що підтверджується актом впровадження Департаменту організаційно-

аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України від 14.03.2025 р.;

– *освітньому процесі* – для підготовки підручників, курсів лекцій, навчальних і практичних посібників, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з курсів «Публічне адміністрування», «Управління в правоохоронних органах», «Стратегічне управління в публічній сфері», «Забезпечення законності в публічному управлінні», що підтверджується актом впровадження Національної академії внутрішніх справ від 10.04.2025 р. № 39-ОП.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота Є. Г. Веклича складається зі вступу, трьох розділів, які включають в себе дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (265 найменувань на 25 сторінках) та додатків (на 15 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 258 сторінок, із яких обсяг основного тексту – 205 сторінок.

У цілому дисертація являє собою системне, цілісне та комплексне дослідження, в якому відповідно до обраної мети і завдань здійснено теоретичне узагальнення й запропоновано нове вирішення наукового завдання. Усі розділи роботи логічно поєднані й відбивають головну національно-правову ідею, а саме модернізацію правоохоронних органів.

Тут варто наголосити, що в умовах воєнного стану гостро постало питання вдосконалення системи діяльності органів правопорядку. Під час збройної агресії РФ проти України інституції сектору безпеки і оборони України зіштовхнулись із безпрецедентними викликами, насамперед безпековими, на які довелося оперативно реагувати. Організаційні та інші проблеми, вплинули на здатність органів правопорядку ефективно виконувати свої функції із забезпечення національної безпеки, максимальної оперативності й результативності роботи у державному секторі. Сьогодні органи правопорядку зобов'язані посилити стратегічний та операційний

потенціал з метою належного виконання функцій держави, визначених законодавством України.

Проведене здобувачем дослідження є завершеним, його вивчення дозволяє зробити висновок про належний рівень проведеного дослідження, за результатами котрого сформовані теоретичні положення, пропозиції до законодавства, практичні рекомендації, що розкривають зміст предмету дослідження.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Отримані Векличем Євгеном Григоровичем результати дисертаційного дослідження щодо адміністративно-правових засад організації діяльності Ситуаційних центрів Національної поліції України рекомендуються для використання у практичній діяльності СЦ НПУ, закладах вищої освіти, в науково-дослідних розробках установ й організацій, дослідниками у цьому напрямі при написанні статей та монографій, плануванні досліджень за даним напрямом тощо.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу Є. Г. Веклича, доцільно зупинитися на окремих її дискусійних положеннях:

1. У дисертаційному дослідженні заслуговує на позитивну оцінку спроба структуризації адміністративно-правового статусу СЦ НПУ (підрозділ 1.2) через виокремлення цільового, організаційного та компетенційного блоків. Проте, така триєдина модель статусу вимагає подальшого теоретичного обґрунтування та узгодження з доктриною адміністративного права. Зокрема, дисертант не розкриває достатньо глибоко

природу й юридичну самостійність кожного з елементів запропонованої системи.

Крім того, слід було б розкрити співвідношення запропонованої моделі з чинним адміністративним законодавством та доктринальними підходами до визначення адміністративно-правового статусу органів публічної влади. Зокрема, незрозумілим залишається, чому серед прав та обов'язків СЦ відсутнє посилання на контрольну або аналітико-координаційну функцію щодо територіальних органів поліції – хоча саме ці функції закріплені за СЦ НПУ в низці внутрішніх нормативно-правових актів.

2. Заслуговує на схвалення теоретичне підґрунтя щодо значення адміністративно-правових норм у регулюванні діяльності СЦ НПУ (підрозділ 1.3). Водночас запропоноване автором бачення нормативно-правових засад організації та функціонування СЦ НПУ потребує подальшого уточнення, деталізації та систематизації.

По-перше, незважаючи на слушне акцентування уваги на ролі підзаконних нормативно-правових актів і відомчих інструкцій, у роботі не простежується належний аналіз їх відповідності принципам законності, правової визначеності та верховенства права, які є базовими у сфері публічного управління.

По-друге, правовий статус СЦ НПУ доцільно було б розглядати в контексті міжгалузевої взаємодії – з урахуванням норм конституційного права (визначення прав і свобод), кримінального процесуального права (взаємодія з ЄРДР та органами досудового розслідування), оперативно-розшукового законодавства (інформаційна підтримка розшукової діяльності), інформаційного права (цифрова обробка даних, захист персональної інформації), міжнародного права (стандарти діяльності правоохоронних структур в умовах воєнного стану) та ін.

3. Дисертантом у підрозділі 2.1 «Організаційно-правова діяльність Ситуаційних центрів Національної поліції України» детально охарактеризовано функціональну спрямованість діяльності СЦ НПУ, зокрема

запропоновано поділ його завдань на аналітичні, координаційні, інформаційні, оперативно-забезпечувальні та запобіжні. Такий підхід є загалом обґрунтованим, однак потребує деяких уточнень з науково-методологічної точки зору. Зокрема, не зовсім зрозуміло, чи запропонована класифікація ґрунтується на нормативно-правових джерелах, чи є виключно авторською. У разі авторського підходу необхідно під час захисту чіткіше обґрунтувати його методичну базу, критерії класифікації, відповідність існуючим положенням законодавства та внутрішньої регламентації діяльності НПУ.

4. Автором обґрунтовано значення взаємодії СЦ НПУ з іншими органами та підрозділами Національної поліції як складової адміністративно-правового забезпечення реалізації завдань НПУ (підрозділ 2.4). Теза про необхідність розроблення окремої Інструкції з організації взаємодії СЦ НПУ з іншими органами є обґрунтованою (с. 22, 170 дисертації), проте у роботі не надано аналізу чинних регламентів, які вже частково врегульовують цю сферу. Доцільно було б співвіднести потребу в новій Інструкції з існуючими відомчими нормативними актами, щоб не створювати дублювання.

5. Потребує уточнення твердження щодо «запровадження проєкту національної концепції «Безпечна громада» як основи для модернізації діяльності СЦ НПУ (с. 206-207 дисертації). Станом на сьогодні така концепція не має статусу офіційно затвердженого нормативно-правового акта або державної стратегії, що створює ризик декларативного використання цього поняття без належного правового підґрунтя. Відсутність чіткого визначення правового статусу, організаційного механізму впровадження, суб'єктів реалізації, джерел фінансування та контрольних інструментів ставить під сумнів її спроможність виконувати роль базисного напрямку реформування діяльності СЦ НПУ.

У зв'язку з цим, автору доцільно було б надати обґрунтування нормативного закріплення (схвалення, затвердження) концепції «Безпечна громада» за допомогою нормативно-правових актів (наприклад:

розпорядження Кабінету Міністрів України); або чітко визнати цей проєкт (додаток А) як власну концептуальну пропозицію в межах дисертаційного дослідження, із подальшою розробкою логічної моделі її імплементації, з урахуванням інституційних, фінансових, інформаційних, кадрових та ін. чинників.

Слід зазначити, що висловлені зауваження носять переважно уточнюючий та рекомендаційний характер і ніяким чином не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Веклича Євгена Григоровича є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

1. Дисертаційна робота *Веклича Євгена Григоровича на тему «Адміністративно-правові засади організації діяльності Ситуаційних центрів Національної поліції України»*, подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, в якому отримано науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні адміністративно-правових задач в умовах чинного законодавства з визначенням шляхів розв'язання низки фундаментальних і прикладних завдань охорони прав і свобод громадян в Україні.

2. Дисертація «Адміністративно-правові засади організації діяльності Ситуаційних центрів Національної поліції України» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною

значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – **Веклич Євген Григорович** заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право».

Офіційний опонент:

**Доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного
права і процесу Одеського державного
університету внутрішніх справ**

Володимир ГРОХОЛЬСЬКИЙ